

Eigendomsrecht van de intellectuele prestaties.

Van wie zijn uw bestanden eigendom ?

Het lijkt een absurde vraag maar kunnen opdrachtgevers eisen dat de bestanden die u opmaakt in het kader van uw opdracht hen zo maar doorgespeeld worden, hetzij aan de opdrachtgever hetzij aan derde partijen ?

Het zijn eerder uitzonderingen, architecten die hun werk nog met de hand tekenen, die hun bestekken op een typemachine schrijven of hun meetstaten met de hand invullen en de totalen met een handmachientje uitrekenen.

Heel vaak wordt gevraagd – vaak terloops – of het niet mogelijk is om bestanden door te mailen of op een cd-tje te branden zodat men thuis de zaak ook eens op zijn gemak kan bekijken.

Deze vraag wordt ook gesteld door aannemers, studiebureaus, binnenkort wellicht ook openbare instanties.

De vraag wordt gesteld om offertes op een vlotte wijze in te vullen, om aanvullende gegevens te implementeren op bestaande plannen of – in het geval van de administratie - om in de toekomst de zogenaamde papierberg te verminderen.

Wat ook de reden is, een architect die bestanden doorstuurt, geeft een deel van zijn immaterieel patrimonium weg met een aantal risico's:

- er wordt aan de bestaande bestanden 'gesleuteld';
- de structuur van de doorgestuurde bestanden wordt gebruikt (gekopieerd, gestolen ...) als basis voor eigen gebruik.

In het eerste geval kan er een probleem zijn als bij het invullen gegevens gewijzigd worden. Bij voorbeeld: hoeveelheden worden veranderd, forfaitaire hoeveelheden worden omgeturnd naar vermoedelijke hoeveelheden, rijen worden weggelaten of ingevoegd... kortom, met de files die terugkeren bent u vaak slechter af dan met een goed ingevuld inschrijvingsformulier.

Voor die architectenbureaus die reeds geïnvesteerd hebben in een goed werkend rekenblad met bruikbare applicaties en dergelijke, of degelijk uitgewerkte bestekken waar veel inhoudelijke kennis in vervat zit, of daar waar men heel goede tekenformats heeft opgemaakt met interessante links en andere applicaties is het doorsturen van dit soort bestanden nog risicovoller. Kopieën ervan maken en voor eigen gebruik herwerken, of doorsturen naar anderen, het gebeurt meer dan men vermoedt.

Bestanden naar uw opdrachtgevers doormailen maakt u nog kwetsbaarder. Opdrachtgevers die om één of andere reden de overeenkomst wensen op te zeggen kunnen uw bestanden handig gebruiken voor de verdere afwikkeling van het dossier zonder dat zij u nog nodig hebben voor het overhevelen van gegevens want ze hebben ze toch reeds in hun bezit.

Conclusie: stuur nooit bestanden door die niet beveiligd zijn. Bestanden zijn pas interessant als je er ook iets mee kan doen. Beveilig daarom de mappen, de cellen,

de teksten, de verschillende tekenlagen voor u ze doorstuurt en deel nooit aan iemand uw paswoord mee.

De nieuwste versies van programma's laten op eenvoudige wijze een degelijke beveiliging toe.

Kan uw opdrachtgever u verplichten om uw onbeveiligde bestanden over te maken ? Vaak wordt hier geargumenteed dat zij u betalen voor het werk en daarom ook het recht hebben op alle gegevens die ermee verband houden. Dat deze bestanden integraal deel uitmaken van het geheel der diensten die u aanbiedt.

We zijn van mening dat dit niet zo is. Net zoals in het verleden de kalken nooit het bureau verlieten kan vandaag niet geëist worden dat uw bestanden het bureau verlaten.

Om die reden is het geraadzaam dit duidelijk in uw contracten vast te leggen:

- het aantal kopieën dat u ter beschikking stelt van de opdrachtgever;
- dat het enkel om harde kopieën gaat;
- dat de bestanden te allen tijde eigendom blijven van de architect en dat ze niet overgemaakt worden.

Een aantal, meestal professionele opdrachtgevers eist wel dat u uw bestanden ter beschikking stelt. Meer nog, zij geven het format op waarbinnen u uw de bestanden dient op te maken.

Voor dergelijke overeenkomsten dienen best voorafgaandelijk duidelijke afspraken gemaakt te worden inzake verder gebruik en auteursrechten.

Johan Rutgeerts

Hoofddocent bouwmanagement Hogeschool voor Wetenschap & Kunst –
departement architectuur Sint-Lucas Gent en Brussel.